

Навіны №1

РАДАЎ

БНФ «Адраджэньне»

чэрвень 1999 году

інфармацыйны бюлетэнь

ТЭМА НУМАРУ

Выбарчая кампанія

6 - 16 траўня:

* з выступаў на
травеньскім Сойме

ДЗЕЛЯ ЧАГО АХВЯРАВАЛІСЯ?

Перадусім вялікая падзяка тым, хто ахвяроўваўся й рызыкаваў, хто цягнуў ад пераследу ўладаў, каго затрымвалі, штрафавалі й выкідалі з працы за ўдзел у прамінулай кампаніі. «Але дзеля чаго ахвяраваліся?» — з крыўдай і распаччу пытаюцца многія.

Сапраўды, упершыню за некалькі апошніх гадоў узьнік рэальны шанец зьдзейсьніць магутную агульнабеларускую палітычную акцыю зь яснымі дэмакратычнаму сьвету мэтамі, уллучыўшы ў справу дзясяткі й сотні тысячаў новых людзей. Сама працэдура выбараў ня ёсьць канфрантацыйная, бо яна зразумелая ды справядлівая; супраць выбараў цяжка нешта сказаць нават непрыхільнікам. Таму нават звычайна палітычна пасіўныя грамадзяне насьмеліліся выказаць Лукашэнку пратэст, галасуючы. Грамадзкія чаканьні ад акцыі былі беспрэцэдэнтна для апошніх гадоў высокія (гэта пры тым, што бальшыня людзей не спадзявалася на хуткі практычны вынік выбараў). Узьнік спадзеў, што беларуская антылукашэнкаўская апазыцыя нарэшце здолела міжсобку дамовіцца й зрэалізаваць пэўны плян.

Акрамя таго, быў шанец калі ўжо

Праф. Алесь Астроўскі:

13 ПЫТАНЬНЯЎ ДА ЗЯНОНА ПАЗЬНЯКА

Пра выбарчую кампанію

1) Калі Зянону Пазьняку яшчэ ў студзені было вядома, што «Праект Чыгір» — гэта «маскоўскі праект», чаму ён патрабаваў ад сяброў БНФ спрыяць рэалізацыі праекту (ствараць камісіі, зьбіраць подпісы)?

2) Чаму так здарылася, што ў дачыненні да выбараў пазьней цалкам супалі інтарэсы Лукашэнкі й Зянона Пазьняка (дыскрэдытацыя выбараў ды іх канчатковае спыненне)?

3) Завяршэньне выбарчай кампаніі, якое абылося — гэта і ёсьць тая шмат разоў абяцаная «сакрушальная параза» нашых апанэнтаў? Ці мелася на ўвазе нешта іншае?

Пра маральнасьць

4) Зараз галоўным крытэрам маральнасьці ёсьць эфэктыўнае змаганьне за Беларусь «ўсімі даступнымі сродкамі». Дарэчы, толькі так можна зразумець маральныя прынцыпы агалошанага самім Зянонам Пазьняком Вызвольнага Руху, на прынцыпы дзейнасьці якога павінны перайсьці Фронт. Чаму сёньня ім жа прапануюцца іншыя прынцыпы маралі, заснаваныя на «законнасьці» ва ўмовах незаконнага рэжыму?

5) Хто можа гарантаваць, што прамінулая кампанія не была апошняю магчымаю некрывавым чынам перамагчы ў барацьбе за Беларусь? А калі гэта акажацца так, ці не застанецца Пазьняк у гісторыі Беларусі ня ў якасьці мараліста-законніка, а інакш?

(заканчэньне на 4-ай старонцы)

Шаноўныя сябры, вы ўжо знаёмыя з выступам

З. Пазьняка на травеньскім Сойме, які вам разаслала Ўправа. Для паўнаты інфармацыі публікуем тут іншыя соймавыя выступы.

не Беларусь адраджэньне, дык прынамсі станоўчы вобраз Народнага Фронту й ягонага лідэра.

Пасьля некалькіх гадоў аслабленьня ўвагі да БНФ можна было вярнуцца ў масавую сьведамасьць у абліччы моцнай, упэўненай, справядлівай і добразычлівай сілы.

І што ж у выніку? Ня буду казаць пра ворагаў замежных і нутраных, пра канкурэнтаў і супернікаў. На тое яны і ёсьць ворагі, канкурэнты й супернікі, каб змагацца супраць нас, каб мець свой інтэрас. А мы павінны гэты інтэрас

разумець, прадбачыць і весьці сваю пераможную лінію. Гэта і ёсьць палітыка. Дык вось. Адзіны плюс кампаніі для Фронту — пацьверджаньне, што без удзелу БНФ ніякая выніковая палітычная акцыя ў нашай краіне немагчымая.

А выбары ад пачатку былі палітычнаю акцыяй. Але пра гэта ніжэй.

Сындрам звужэньня поля

Палітычная дзейнасьць заўжды адбываецца ва ўмовах канфлікту

Вінцук Вячорка, (Фота IREX)
намеснік старшыні
БНФ «Адраджэньне»

інтарэсаў, у перапляценні і ўзаемадзеянні разнародных мэтаў. Добры, моцны палітык – той, хто ўмее адчуць скіраванасць гэтых інтарэсаў, кінуцца смела ў вір і перамагаць. Кепскі палітык – той, хто шарахаецца ад любых чужых ініцыятываў.

Апошнія тры гады Фронт ня можа знайсці сябе ў палітыцы, у сэнсе – у адкрытай палітычнай прасторы. Назіраецца синдром звужэння палітычнага поля.

Нармальна, калі ў выніку любой выбарчай кампаніі моцная палітычная сіла абрастае кааліцыяй. Усе папярэднія акцыі БНФ за апошнія тры гады не прывялі да стварэння вакол фронтаўскае кааліцыі. Але напачатку прэзідэнцкае выбарчае акцыі былі сілы і постаці, гатовыя да такой кааліцыі з Фронтам. Пра падтрымку Фронту і ягонага кандыдата заявіў Шушкевіч. Але ж потым, пасля вядомых учынкаў Пазьняка, адмежаваўся ад тае ідэі. І Фронт ня толькі не прырос кааліцыяй, але здабыў шмат новых ворагаў ды страціў і без таго кволае адзінства ўласных шэрагаў.

Пасля выбарчых памылак Фронту будзе вельмі цяжка выходзіць са сваімі прапановамі і новымі палітычнымі кампаніямі да тых, каго мы так расчаравалі.

Вобраз Фронту як вядучай антылукашэнкаўскай сілы спляжаны пасля паказу ў БТ прэсавай канфэрэнцыі наконт выхаду з выбарчых камісіяў. Дажыўся Фронт...

Роля і статус

З 1996 году Фронт мае пэўную праблему, якая вастрэй адчуваецца на міжнародным узроўні, чым унутры

краіны. Гэта разрыў паміж роляю арганізацыі ды ейным статусам. На-шая роля вядомая: найбольш масавая, найлепш структураваная ў маштабах дзяржавы незалежніцкая арганізацыя. А вось статус наш – непарлямэнцкая партыя (ці то няўра-давая арганізацыя). Падчас замежных нашых кантактаў мусім доўга тлумачыць, хто мы ёсць папраўдзе. І ўсё роўна прыярытэт у кантактах міжнародныя арганізацыі ды замежныя ўрады аддаюць Вярхоўнаму Савету 13 склікання і парлямэнцкім партыям – паводле фармальнага падыходу.

Вось чаму прынцыпова важным было масава ўвайсці ў выбарчыя камісіі ўсіх узроўняў, дзе магчыма – узначаліўшы іх. Бо сетка выбарчых камісіяў – хай і ня ўладная структура, але ж зародак дэмакратычнае ўлады. Беларускае грамадства засьведчыла патэнцыял ствараць паралельныя і не падначаленыя дыктатарскай уладзе структуры; гэта як у даваенным Касове, дзе былі створаныя і не падпарадкаваныя Мілошавічу выбарчыя камісіі, і ўніверсітэты, і шпіталі. І тое, што Фронт на 70-90%, а то і на 100% (што наагул ня добра з гледзішча дэмакратычнага плюралізму, але ж мусілі) укамплектаваў выбарчыя камісіі, ясна сьведчыць, дзе рэальная сіла беларускае грамадзянскае супольнасці. Нічога дзіўнага, што напачатку выбарчае кампаніі гэтая роля Фронту была зазначаная ў сусьветнай інфармацыйнай прасторы: "Да сярэдзіны красавіка каля 14000 чалавек увайшлі дабрахвотнікамі ў мясцовыя выбарчыя камісіі, бальшыня таўцаў. Што ж да Ганчара, дык ён сам, дабрахвотна, спаліў падчас іх – зь Беларускага Народнага Фронту" (Аналітычны бюлетэнь Радыё Свабода – Свабодная Эўропа).

Выбарчыя камісіі (з усімі агаворкамі) фармуюцца на некалькі гадоў. Узгадайма, як мы даражылі месцамі ў камісіях – і ў апошнія камуністычныя, і ў Кебчавыя гады.

Тым больш абуральны быў сабатаж з боку некаторых кіраўнікоў Фронту (перадусім з боку сп. Папкова) супраць вылучэння ў камісіі на першым этапе, калі была магчымасць увесці некалькі фронтаўскіх прадстаўнікоў у ЦВК. Урэшце гэта было зроблена, але пасярэдне, празь іншую арганізацыю, што не дало паўнаважнага прадстаўніцтва БНФ у Цэнтральнай камісіі.

Адзіны спосаб змагацца з фальсыфікацыямі падчас выбараў, які ёсць у нашых руках і які наагул ёсць адзіна дзейны, – гэта кантроль над камісіямі. Толькі калі кіраўнікі камісіяў на месцах маюць у руках рэальныя і зафіксаваныя

лічбы, тады ўзьнікае рэальная падстава некага выкрываць.

Тое, што Зянон Пазьняк зьняў сваю кандыдатуру, – ягонае права. Іншая рэч – камісіі. Адклікаўшы людзей з камісіяў, Пазьняк не ўлічыў маральна-этычных вынікаў такога кроку: нашто ж людзі ахвяраваліся? Каб спачатку ўвайсці ў кампанію, цяжка працаваць, пацярпець, а потым упустую выйсці з камісіяў? І ўсё гэта мела пацьвердзіць чыюсьці "празарлівасць"?

Мы апынуліся ў неадарэчнай сытуацыі. Ані нікога ня выкрылі (бо самі адмовіліся ад інструмэнту выкрыцця), ані не паправілі свайго іміджу (толькі сапсавалі), ані не паправілі свайго статусу (як сіла, што кантралюе камісіі). Расьпісаліся ва ўласнай слабасці, непрадказальнасці, сварлівасці. Урэшце, яшчэ і заявілі на ўвесь сьвет, што нібыта кожны нас можа перакупіць за тры капейкі.

Кампанія вачыма Захаду

Крыху пра юрыдычны статус прамінулае выбарчае кампаніі ўваччу Захаду і наагул замежка. Выбары мелі пацьвердзіць жыццяздольнасць Вярхоўнага Савету (зрэшты, і ягоную законапаслухмянасць), але – галоўнае – дэманстравалі волю беларускага народу да зьменаў. Калямбурна кажучы, сьведчылі пра выбар выбараў.

Недвухсэнсоўна пра тое, што травеньскія выбары разглядаюцца як палітычная дэманстрацыя, заявіў Х.Кляйнэр з АБСЭ яшчэ напярэдадні вылучэння кандыдатаў. Але ж з гэтае палітычнае дэманстрацыі мелі рабіцца важныя высновы наконт будучага стаўленьня да Беларусі. Таму падчас уласна выбарчае кампаніі да нас прыехалі ня толькі сотні назіральнікаў пад выглядам журналістаў і дыпляматаў, але нават Спэкхард.

Працытую паводле інтэрнэ-таўскай старонкі Радыё Свабода заяву Дзяржаўнага дэпартаменту ЗША. Ён «зьяртае ўвагу грамадзкасьці і міжнароднай супольнасці на спробу беларускай апазыцыі правесці прэзідэнцкія выбары, што завершыліся 16 траўня.

Злучаныя Штаты характарызуюць гэтыя выбары як ініцыятыву беларускай апазыцыі, што ўяўляе сабой намаганьне дэмакратычных сілаў у Беларусі распачаць дыялёг зь беларускім народам, ад якога рэжым Лукашэнкі дагэтуль адмаўляўся», — гаворыцца ў заяве.

Паводле прэсавага сакратара Дзярждэпартамэнту ЗША Джэймса Рубіна, прамінулая выбарчая кампанія драматызавала сытуацыю, канстытуцыйны і палітычны тупік, створаны прэзыдэнтам Лукашэнкам пры скіданьні Канстытуцыі ў 1996 годзе і праз абмежаваньне правоў чалавека.

Злучаныя Штаты выказваюць сваё шкадаваньне ў сувязі з рэпрэсіўнымі захадамі беларускага кіраўніцтва ў спробе падавіць гэтую ініцыятыву вяртаньня Беларусі на шлях дэмакратычнага разьвіцьця.

У заяве пералічаныя некаторыя з акцыяў беларускага кіраўніцтва, у прыватнасьці, арышт былога прэм'ер-міністра Міхаіла Чыгіра і пагроза зачыніць незалежныя беларускія выданьні. Злучаныя Штаты чарговым разам заклікаюць кіраўніцтва Беларусі зьмяніць курс, пайсьці на дыялёг без папярэдніх умоваў з дэмакратычнымі сіламі краіны і грамадствам у цэлым.

ЗША таксама паабяцалі падтрымліваць дэмакратыю ў Беларусі і заклікалі да гэтых дзеяньняў міжнароднае супольніцтва.

Такім чынам, адбытыя прэзыдэнцкія выбары разглядаюцца ў ЗША, як вынік з заявы Дзярждэпартамэнту, як палітычная акцыя.

У гэтай заяве – дзеля добра справы – абмінаюцца нэгатыўныя моманты кампаніі, створаныя самой апазыцыяй. Але ў заявах эўрапейскіх арганізацыяў адкрыта гаворыцца пра шкоду, нанесеную паводзінамі БНФ. А прэса наагул не дыпляматычнае: "Арганізаваўшы выбары ў такіх варунках, апазыцыя ўзялася за вялікую справу, але не ўдалося ёй найгалоўнае – аб'яднацца. Выбары ейны раскол толькі пацьвердзілі, а з гэтага вынікае, што Беларусь будзе яшчэ большым Абсурдыстанам" (*Lidové noviny*, Чэхія).

Замежнапалітычны вынік правалу кампаніі – узмацненьне эўрапейскай "прагматычнай" пазыцыі (у параўнаньні з больш пасьлядоўнаю амэрыканскаю). Запрашэньне прадстаўніка БНФ у Бухарэст мела з боку хітрага сп. Віка канкрэтную мэту: спляжыць нашымі вуснамі Вярхоўны Савет, каб на чэрвеньскай Парлямэнцкай асамблеі АБСЭ ў Пецярбурзе паставіць пытаньне аб прызнаньні "палатаў". Ці мы гэтага хацелі? (P.S. На шчасьце, Бухарэцкая сустрэча была збайкатаваная палатнікамі, і да горшага не дайшло).

Ці былі іншыя варыянты паводзінаў?

Натуральна, былі. Розныя прапановы абмяркоўваліся на нарадах кіраўніцтва. І калі б кіраўніцтва было

сапраўды калектыўным, не нарабілі б памылак. Так, пасьля арышту Чыгіра была прапанова Пазьняку падаць заяву ў ЦВК з просьбай прыпыніць (адкласьці) выбарчую кампанію да вызваленьня свайго суперніка. Гэта было б маральна,

Зянон Пазьняк

справядліва, бездакорна з заканадаўчага гледзішча, гэта б палепшыла імідж Пазьняка, і гэта б дазволіла замацавацца нашым людзям у камісіях. Але Пазьняк адмовіўся. А да таго былі зусім канкрэтныя варыянты стварэньня станоўчага вобразу Зянона Пазьняка ў ваччу беларускага грамадства. Тры гады як яго няма ў Беларусі: выдатная магчымасьць адкінуць старыя стэрэатыпы, вярнуцца ў сьведомасьць выбаршчыкаў пазытыўна – чалавекам прынцыповым і цьвёрдым, але разважлівым і вялікадушным. Што ж мы атрымалі (кажу "мы" – бо вобраз Фронту дагэтуль пэрсаніфікуецца ў Пазьняку)?

Па-першае, факс пад гучным назовам "Праект Чыгір". На нарадзе кіраўніцтва абсалютнаю большынёю галасоў была сьцьверджаная немэтазгоднасьць шырокай публікацыі гэтага тэксту. Насуперак меркаваньню калегаў, С. Папкоў "запускае" скандальны тэкст у прэсу. Чыгіра садзяць у турму, становіцца ясна, што калі і ёсьць які "праект", дык гэта не "праект Чыгір".

Па-другое, факс з патрабаваньнем выключыць з Сойму дзевяць жанчын – Ю. Чыгір і Т. Ваніну – за ўдзел у кампаніі М. Чыгіра. Масавая сьведомасьць ня будзе разьбірацца ў дэталю. Яна замацоўвае вельмі просты, але запамінальны стэрэатып: Пазьняк

выгнаў жанчын, адна зь іх – жонка ягонага суперніка, а пазьней яшчэ і палітычнага вязьня. Што ж, ён хацеў, – задае пытаньне звычайны "непасьвячоны" чалавек, – каб Чыгірова жонка працавала супраць мужа?

Па-трэцяе, агульнае абвінавачаньне беларускіх журналістаў у "прадажнасьці". Азбука палітыка: не сварыся з прэсаю! Бо толькі незалежная прэса і ёсьць той адзіны канал данясеньня да людзей інфармацыі – у тым ліку і пра палітыкаў, якія незалежнае прэсы ня любяць, не разумеюць, баяцца.

Па-чацьвертае, мноства факсаў з абвінавачаньнямі ЦВК ў жаданьні сфальсыфікаваць вынікі на карысьць Чыгіра. У людзей узьнікае пытаньне: калі Пазьняк баіцца фальсыфікацыі з боку камісіяў, дзе большыню складаюць фронтаўцы, значыць, ёсьць два тлумачэньні. Або ён ня верыць сваім сябрам па фронце, або баіцца паразы. Паўтараю: гэта ўспрыманьне ўчынкаў Пазьняка ў масавай сьведомасьці.

Хто ж вораг?

Магчыма, гэта камусьці здасца непатрэбным сьведчаньнем відавочнага, але скажу. Рэжым Лукашэнкі, а не Ганчар, Чыгір ці Шарэцкі, ёсьць ворагам незалежнае Беларусі, нашым ворагам.

Я ня раз выказваўся, што Фронт павінен ставіцца да любых чужых плянаў і сцэнароў не з пазыцыі містычнага жаху перад імі, а з пазыцыі ўпэўненай сілы. Зянон Пазьняк жа намаляваў жахлівы сцэнар «праекту Чыгір», які так і не пацьвердзіўся. Замест скарыстаць час і ўменьне пісаць, каб адстойваць свае пагляды на будучы лёс Беларусі, ён бяздоказна абвінаваціў у розных рэчах свайго выбарчага суперніка (што незвычайна) і зрабіў гэта да пачатку выбарчай кампаніі (што незаконна).

Калі ўжо гаварыць пра кампанію, то ад пачатку ў ёй быў відаць інтэрас Ганчара. Які Ганчар дзяляч і якая ягоная мараль, мне добра вядома: я жыў у акрузе, дзе ён супернічаў з У. Заблоцкім, і назіраў усе "прыёмы" ягонай перадвыбарчай кампаніі. Для кантролю над Ганчаром неабходна мець моцныя інструмэнты і не аддаваць яму ініцыятывы. Гэта было б магчыма, каб нашыя людзі не сыходзілі на заклік Пазьняка з камісіяў, а заставаліся там да канца і выкрывалі б у разе патрэбы ману й

фальсыфікацыі. Гэтую сваю пазыцыю я шматкроць агучваў на кампаніі сваю рэпутацыю і надалей Сойме, на паседжаньнях кіраўніцтва й падчас гаворак зь дзясяткамі фрон-

Віктар Ганчар, (Фота IREX)
Старшыня Цэнтральнае
камісіі па выбарах
прэзыдэнта

таўцаў. Што ж да Ганчара, дык ён сам, дабрахвотна, спаліў падчас кампаніі сваю рэпутацыю і надалей наўрад ці можа разглядацца як сур'ёзны прэтэндэнт на працяг палітычнае кар'еры.

Прынагодна зазначу: Зянон Пазьняк у няспынным пошуку чарговых ворагаў дайшоў ужо да шэрагаў Фронту. Мяне здзіўляюць ягоныя абвінавачаньні ў мой адрас. Нідзе й ніколі ў жыцці я не апраўдваў ніякіх фальсыфікацыяў, гэтаксама — і падчас апошняе кампаніі.

Разборы палётаў і пралётаў не закончацца гэтым Соймам. У выніку мінулае кампаніі ня спраўдзілася сыстэма аднаасобнага прыняцця рашэньняў, адарваных ад беларускае глебы, а таксама ня спраўдзіўся «вэртыкальны» мэханізм іх рэалізацыі. Але гэта нашыя нутраныя фронтаўскія праблемы, якія нам і вырашаць. Ёсьць куды важнейшыя пытаньні. Гэта лёс Беларусі й спадзева нашага грамадства. Калі Фронт не адкажа на гэтыя спадзева, калі Фронт ужо ня можа кансалідаваць беларускае грамадства, а толькі расколвае яго, — лёс Беларусі можа стацца вельмі сумны.

Вінцук Вячорка,
намесьнік старшыні
БНФ «Адраджэньне»

(працяг, пачатак на 1-й старонцы)

Калі Зянон Пазьняк бескампрамісны “законьнік”:

6) Чаму кандыдатуру Зянона Пазьняка вылучаў ня Сойм Фронту, а група грамадзянаў?

7) Чаму, калі Зянон Пазьняк быў вылучаны ня Фронтам, забарона праводзіць датэрміновае галасаваньне была адрасаваная ня групе грамадзянаў, а сябрам Фронту?

8) Чаму забарона была адрасаваная сябрам камісіяў, калі паводле закону яны падпарадкоўваюцца Цэнтравыбаркаму?

9) Чаму ў Зянона Пазьняка не было прэтэнзій на этапе збору подпісаў, хаця яму сёе-тое

было вядома?!

Калі Зянон Пазьняк -- сумленны палітык:

10) Чаму б яму, замест таго, каб зрываць выбарчую кампанію, проста не пазваніць Ганчару і не папярэдзіць, што сябры БНФ, якія працуюць у камісіях, зьбяруць усю аб'ектыўную інфармацыю пра вынікі галасаваньня, і калі ты (Ганчар) падаш непраўдзівыя зьвесткі, БНФ абнародуе сапраўдныя? Чаму б яму на гэтым фоне не паспрыць максымальна масаваму й эфэктыўнаму правядзеньню кампаніі?

Калі Зянон Пазьняк -- палітык-арганізатар:

11) Чаму зноў была не рэалізаваная (а лепш сказаць, была правалена) магчымасьць правесці эфэктыўную агітацыйную кампанію сярод грамадзян Беларусі на карысьць нашых ідэалаў? Карацей кажучы, дзе татальная ўлёткавая акцыя?

12) Чаму Зянонам Пазьняком была правалена выдатная нагода прадэманстраваць і ўладам, і нашым грамадзянам, і замежжу ўзровень масавасьці супраціву рэжыму, які існуе на Беларусі? Навошта замест гэтага была “падстаўленая” значная частка актыўных сяброў Фронту і справакаваная чарговая хваля расчараваньня ў мільёнаў нашых прыхільнікаў?

Калі Зянон Пазьняк -- палітык-тактык:

13) Калісьці Зянон Пазьняк сам заяўляў, што, калі вырашаецца лёс Беларусі, трэба максымальна шырока аб'ядноўвацца з усімі магчымымі саюзнікамі. Чаму ён праваліў дамову з Ганчаром і Чыгіром у трох пунктах (незалежнасьць, рынкавыя рэформы, пашырэнне правоў парлямэнту), штучна вылучыўшы нерэалістычны 4-ы пункт?

*Алесь Астроўскі,
сябра Сойму БНФ*

Зянон Пазьняк
падчас малебну ў Куропатах

ВЫБАРЧЫ МАРАФОН

16 траўня скончыўся 4-х месячны выбарчы марафон, які запатрабаваў поўнае мабілізацыі сілаў апазыцыі і ўсіх структураў Фронту. Выбары Прэзыдэнта Рэспублікі Беларусь, прызначаныя Вярхоўным Саветам, ускалыхнулі ўсё беларускае грамадства, вярнулі да жыцця амаль страчаную надзею

на блізкую перамогу над ненавісным антыбеларускім рэжымам. Выключна пасьпяховы пачатак выбарчае кампаніі паказаў перавагу аб'яднанае апазыцыі, яе здольнасьць да рашучых дзеяньняў на беларускай палітычнай сцэне. Пачаў вяртаць свае пазыцыі Беларускі Народны Фронт, што пераканаўча пацьвердзіў Кангрэс дэмакратычных сілаў ды іншыя падзеі.

Анатоль Фёдарэў,
сябра Сойму, старшыня Магілёўскай
абласной і гарадзкой Радаў

Але такое развіццё падзеяў зусім не задавальняла Лукашэнкаўскі рэжым, пад якім ўпершыню з 1996 году завагалася глеба. Завагалася намэнклятура, сілавая структура, якія пачалі не выконваць супрацьзаконныя загады альбо сабатаваць іх. Пасля знакамітае сустрэчы ў Варшаве рэжым Лукашэнкі ахапіў ужо непадобны жах.

Каб вярнуць сытуацыю назад, беларускай дыктатуры давалося напружыць усе сілы. Пры гэтым няўпэўненасць у дзеяннях сьведчыла пра яе разгубленасць. Здавалася, для рэжыму надыходзяць ня лепшыя дні.

Але тое, што здарылася далей, у сваіх наступствах можна параўнаць толькі з тым жа 1996 годам. Нечакана зьявіўшыся у прэсе, скандальны артыкул «Праект Чыгір» у момант парушыў адзінства апазыцыі і ўвесь выбарчы працэс. Выратаваньне для Лукашэнкі і ягоных памагатых прыйшло адтуль, адкуль яго і не чакалі. Сёньня, ведаючы пэрыпэтыі выбарчае кампаніі, можна з ўпэўненасцю сказаць, што артыкул гэты быў, на жаль, ня толькі пасьпешлівы, але і, несумненна, выдатна справакаваны. Інакш немагчыма, колькі б мы ні гаварылі пра маскоўскія падкопы, а спэцыялісты ў нас ёсьць, патлумачыць шмат якія падзеі й факты. Я ўжо не кажу, што і сам артыкул мог быць вынікам гэтых падкопаў.

Як бы ні было, празь неадэкватнасць нашых дзеянняў кампанія, якая складалася для нас выключна спрыяльна, была ўзарваная, і нацыянальна-пат-рыятычныя й дэмакратычныя сілы Беларусі страцілі, можа, адзіны шанец ў бліжэйшай пэрспэктыве

атрымаць выдатную палітычную перамогу.

Тым ня менш, нават у канцы красавіка, нягледзячы на ўсе цяжкасьці й перашкоды, усё складвалася на нашу карысьць. Заставалася зрабіць няшмат: сесці за стол перамоваў і дамовіцца. Але навязьлівае й сумнеўнае жаданьне як мага хучэй, яшчэ да выбараў, пазбавіцца аднаго з кандыдатаў, не дало магчымасьці рэальна ацаніць сытуацыю. Намаганьні шэрагу сяброў Фронту наладзіць дыялёг ні да чаго не прывялі. Пры гэтым у поўнай меры праявіўся недавер ня толькі да іншых ўдзельнікаў выбарчае кампаніі, але і да сваіх сяброў. У выніку падзеі набылі яшчэ больш скандальны характар, а шараговыя сябры Фронту й тысячы сяброў выбарчых камісіяў сталіся закладнікамі незразумелых рашэньняў і дзеяньняў.

Хачу яшчэ раз падкрэсьліць: пры нармальным палітычным дыялёгу, пры ўзаемнай адказнасьці й даверы, мы мелі ўсе шанцы скончыць гэтыя выбары і пераможна, і прыстойна. Але, на жаль, ані палітычнае волі, ані здаровага сэнсу для гэтага знайсці не змаглі.

Хачу асобна падкрэсьліць, што разбурэньню выбараў, пераўтварэньню іх у палітычны фарс, ганьбаваньні працы тысячаў людзей у вялікай ступені паспрыялі і некаторыя таварышы ў Фронце, якія, як даўно высветлілася, ня здольныя да канструктыўнае працы. Затое менавіта гэтыя таварышы вельмі зручна прыстасаваліся «да цела» кіраўніка Фронту, скарыстоўваючы пэўныя яго эміграцыйныя праблемы. Для любога прыстойнага чалавека такія паводзіны ёсьць амаральныя.

Заняўшы менавіта такім чынам, а не якімі-небудзь іншымі здольнасьцямі, пэўнае становішча ў Фронце, гэтыя людзі ўжо сталіся сымбалам Фронту. Па гэтых людзях мяркуюць аб палітычным і інтэлектуальным узроўні нашай арганізацыі.

Большае ганьбы за дзесяць гадоў я ня бачыў. І гэта сьведчаньне таго, што Фронт патрабуе пераменаў. Бяз гэтых пераменаў нармальна, палітычна-эфэктыўная дзейнасьць Фронту немагчымая.

Хто кіраваў праектам: Фронт ці Масква?

1. У лютым асноўны склад выбарчых камісіяў, іх кіраўніцтва фармуюцца зь сяброў Фронту, якія на ўсіх этапах выбарчае кампаніі ў дастатковай ступені кантралююць увесь працэс. Пэўная нескаардынаванасць дзеяньняў на пачатку кампаніі пазьней цалкам пераадоленая.

2. 01.03.99 г., нягледзячы на нібыта маскоўскае паходжаньне «праекту», ніякіх перашкодаў для рэгістрацыі кандыдата ад Фронту ня чыніцца, хаця фармальна падставаў для гэтага было дастаткова.

3. На сустрэчы ў Варшаве ў лютым «магутная тройка» дамаўляецца амаль

паводле ўсіх пытанняў будучае дзяржаўнае палітыкі. Прымаюцца практычна ўсе прапановы Фронту.

4. Нягледзячы на арышт і ўтрыманьне за кратамі М. Чыгіра і бурную дзейнасьць некаторых таварышаў у Фронце дзеля разбурэньня «праекту», з боку міфічных праектантаў ня чыніцца гэтаму ніякіх перашкодаў, а З. Пазыняк, пры відавочным замоўчваньні выбараў у расейскіх СМІ, нечакана дае інтэрвію на адным зь вядучых расейскіх тэлеканалаў.

5. Нягледзячы на шэраг яўных парушэньняў Закону падчас збору подпісаў за нашага кандыдата, а таксама ў далейшым, ані ЦВК, аніхто іншы не паставілі пытаньня пра скасаваньне яго рэгістрацыі.

6. Неабдуманымі заявамі й дзеяньнямі з боку БНФ праца ЦВК, іншых выбарчых камісіяў, групаў падтрымкі кандыдатаў у красавіку практычна паралізуецца, усе, у тым ліку тысячы ўдзельнікаў выбарчае кампаніі, чакаюць рашэньняў Сойму.

7. Напрыканцы красавіка, каб нармалізаваць сытуацыю, абумовіць магчымыя вынікі й сцэнар кампаніі, робяцца намаганьні дзеля арганізацыі сустрэчы старшыні ЦВК і кіраўніка Фронту. Кіраўнік БНФ адмаўляецца ад сустрэчы, прапануючы спачатку разгледзець пытаньне аб рэгістрацыі М. Чыгіра.

8. 25.04.99 г. Сойм БНФ прымае рашэньне працягнуць працу сяброў Фронту ў выбарчай кампаніі. Адрозьніваючы гэтага адпаведна рашэньні прымаюцца ЦВК і ВС РБ. Прадстаўнікі шэрагу краін, міжнародных арганізацыяў і місіяў, выступаючы, мабыць, як пасобнікі маскоўскага «праекту», даюць зразумець, што падтрымліваюць гэтыя крокі.

9. 06.05.99 г. у неверагодна складаных умовах, пры татальнай мабілізацыі на супрацьдзеянне выбарам усіх сілаў рэжыму, пачынаецца працэс датэрміновага галасаваньня. Ня маючы канчаткова ўзгодненых і ўсебакова прадуманых рашэньняў, а таксама і інструкцыяў ... з Масквы, тэрытарыяльныя выбарчыя камісіі дзейнічаюць на свой страх і рызыку.

10. 13-16.05.99 г. чарговыя заявы й дзеяньні з нашага боку ў дэзарганізацыі працы камісіяў канчаткова разбураюць выбарчую кампанію. Калі казаць пра рэаліі, а не пра наветы, то фактычна з самага пачатку ўся выбарчая кампанія была ў нашых руках і мы рабілі зь ёю ўсё, што жадалі. Але не змаглі зрабіць нічога, таму што апынуліся фактычна няздольныя.

Параза Фронту менавіта ў гэтым. Гэта параза таго Фронту, які

сфармаваўся й дзейнічаў яшчэ ў 80-х — пачатку 90-х гадоў, але і застаўся там.

Чаму патрэбныя змены?

а) з 1997 году Фронт не правёў ніводнае эфэктыўнае масавае палітычнай акцыі, ня здолеў рэалізаваць нават важнейшых сваіх палітычных ініцыятываў -- акцыяў «адстаўка», «грамадзянства БНР» ды інш.;

б) за апошнія некалькі гадоў Фронт страціў практычна ўсіх сваіх палітычных саюзнікаў і цэлы шэраг найбольш здольных і актыўных сяброў Фронту, пазбавіўся падтрымкі нават раней лаяльных да сябе СМІ, што стала адной з прычынаў сур'ёзнага зніжэння рэйтыngu Фронту сярод розных пластоў насельніцтва;

в) значна знізіўся палітычна-інтэлектуальны ўзровень

Міхаіл Чыгір

былы прэм'ер-міністар, кандыдат у прэзідэнты, вязень Пішчалаўскага Астрогу з 26 сакавіка 1999 году, у віну ставіцца арт. 91 част.3 «Крадзеж дзяржаўнае маёмасці ў асабліва буйных памерах, карыстаючыся службовым становішчам».

аб'яднаннямі. Мяркую, што параўнаньне будзе не на нашу карысьць.

Што рабіць?

а) вяртаецца роля Сойму БНФ як калегіяльнага органу ў кіраванні ўсёй дзейнасцю Фронту; скасоўваюцца ўсе асаблівыя паўнамоцтвы, скасоўваюцца пасада першага намесніка старшыні Фронту, як неадпаведная прынцыпам дзейнасці грамадзкай арганізацыі, удакладняецца склад Сойму, у якім перавага павінна быць аддадзена рэгіянальнаму прадстаўніцтву; ўдакладняецца рэгламэнт працы Сойму;

б) напаўняецца рэальным зместам праца Ценевага Кабінэту і асноўных камісіяў, без аўтарытэтнага заключэння якіх у межах іхнай кампэтэнцыі не прымаецца ніводнага адказнага рашэння; асабліва ўвага надаецца працы Ценевага Кабінэту, палітычнай і замежнай камісіяў, задачай якіх павінна стаць працоўка стратэгіі й тактыкі дзейнасці Фронту, а не дэкаратыўная функцыя;

в) за кошт рэгіянальнага прадстаўніцтва пашыраецца Управа БНФ, якая становіцца выканаўчым і арганізуючым ворганам ўсяго Фронту, а ня толькі Менскае гарадзкое арганізацыі;

г) робяцца намаганні стварыць шырокі блёк нацыянальна-патрыятычных сілаў, кансалідаваць усе дэмакратычныя сілы Беларусі; заявы й лёзунгі пра сваю выключнасць і мэсіянства павінны быць знятыя, як крайне шкодныя. Нашую ролю вызначыць нашая праца й гісторыя;

д) ствараюцца ўмовы для вяртаньня ў Фронт былых актыўных сяброў арганізацыі, а таксама прыцягнення ў нашыя шэрагі іншых грамадзянаў і аўтарытэтных грамадзкіх і палітычных дзеячоў;

е) робяцца ўсе магчымыя захады дзеля ўмацаваньня рэгіянальных структураў Фронту і арганізацыі іхнае супольнае працы;

ж) распрацоўваецца стратэгія вяртаньня нашаму народу станоўчага іміджу Фронту (стратэгія «моцнае рукі» і інш.);

з) распрацоўваюцца найболей эфэктыўныя мадэлі й кірункі палітычнае дзейнасці Фронту з максымальным прыцягненнем да гэтае працы вядомых спецыялістаў, навукоўцаў, практычных дзеячоў.

Палітыка павінна быць прафэсійнаю, а не рамантычна-ідэальнаю, віртуальнаю, ці якою-небудзь іншай.

У выніку ствараецца каманда адказных людзей, аднадумцаў, здольных вырашаць любыя палітычныя задачы.

У сувязі з маёй крытыкай сёньняшняга стану арганізацыі можа ўзьнікнуць пытаньне пра маё стаўленьне да старшыні Фронту З. Пазьняка. На гэта хачу сказаць наступнае: да Пазьняка, зь якім я разам, як і многія, пачынаў палітычную дзейнасць, я стаўлюся зь вялікаю павагаю і ня стаўлю пад сумнеў яго прафэсіяналізм і спраўныя якасьці. Не падлягае для мяне сумневу і тое, што ён і надалей можа быць кіраўніком Фронту як чалавек, як асоба, якая несумненна адпавядае гэтай ролі й можа ініцыяваць неабходныя змены ў Фронце.

Зь іншага боку, я лічу, што адарванасць З. Пазьняка ад рэальнага палітычнага жыцця ў Беларусі, пэўныя яго чалавечыя слабасці, адсутнасць моцных

дзейнасці Фронту; фактычна стала незапатрабаванай праца Ценевага Кабінэту міністраў БНФ, найбольш важкіх камісій Фронту, асобных аўтарытэтных спецыялістаў;

г) страчана палітычнае адзінства ў кіраванні Фронту, не сфармавалася дзейнае палітычнае каманды з вызначанымі функцыямі ды адказнасцю; у стасунках між сябрамі Фронту пачала пашырацца варожасць, ідзе дэградацыя маральных нормаў паводзінаў;

д) страчана калегіяльнасць у прыняцці рашэнняў, а калі такія рашэнні і прымаюцца, то фактычна не выконваюцца; у Фронце фармуецца вэртыкальная іерархічная форма кіравання арганізацыяй з паралельнай структурай;

е) адсутнічае нармальнае сувязь дзейнасці рэгіянальных арганізацый і цэнтру,

апанэнтаў ды інтэлектуальны вакуум нэгатыўна адбіваюцца на рашэньнях, якія прымаюцца і на дзейнасьці арганізацыі.

На мой погляд, недапушчальны ўсё больш аўтарытарны стыль кіраваньня ў такой арганізацыі, як наша, што, у выніку, і прывяло да зьнікненьня калегіяльнасьці ў працы кіраўніцтва Фронту, да фармаваньня паралельнае структуры, да зьяўленьня вакол старшыні асобаў, якія карыстаюцца асаблівым даверам не паводле сваіх прафэсійных якасьцяў, а зусім па іншых. Даўно вядома, што моцны лідэр патрабуе моцнай каманды, у якой кожны – асоба. Гэта дае лідэру магчымасьць ўсебакова ацэньваць сытуацыю, прымаць правільныя рашэньні, арганізоўваць іх выкананьне. Калі ж каманды няма альбо немагчыма ў ёй працаваць, і лідэр, каб захаваць свой статус, акружае сябе сумнеўнымі людзьмі, то ўрэшце-рэшт будуць пахаванымі і справа, і лідэр.

У сёньняшняй сітуацыі лідэра Фронту трэба ахоўваць не ад крытыкі, якая, несумненна, павінна быць разумнаю ды сяброўскаю, а ад тых з нас, хто глядзіць на кіраўніка Фронту як на абраз, і, калі хочаце, ад яго самога.

«Выбары ў Беларусі — “маскоўскі праект”?»

Выбары Прэзідэнта РБ былі прызначаныя ВС РБ у адпаведнасьці з Канстытуцыяй РБ. Прызначэньне гэтых выбараў на 16 траўня 1999 году было падтрыманае ўсімі дэмакратычнымі сіламі краіны.

«Антыбеларускія сілы ўнутры краіны маглі выкарыстаць гэтыя выбары ў сваіх інтарэсах?»

Вельмі цяжка залічыць тых, хто працаваў на гэтую выбарчую кампанію, у склад антыбеларускіх сілаў, калі толькі мы самі дзіўным чынам не пераўтварыліся ў такую сілу (ўзгадайма перадачы лукашэнкаўскага тэлебачаньня).

«Выбары ў Беларусі фінансаваліся з Расеі, а таму і палітычныя вынікі іх павінны былі вызначацца там жа?»

Ня ўсе палітычныя сілы ў Расеі ставяць за мэту паглыненьне Беларусі, а некаторыя займаюць у гэтым пытаньні вельмі асьцярожную пазыцыю. Многія зь іх бачаць і небясьпеку з боку Лукашэнкаўскага рэжыму. З гэтай прычыны яны дастаткова актыўна й пасьпяхова супрацьдзейнічаюць лукашэнкаўскім інтэграцыйным ініцыятывам. Яны хацелі б бачыць у Беларусі больш дэмакратычнае кіраўніцтва, зразумела, дастаткова лягальнае да Расеі (хто ж хоча іначай для

сваёй краіны?).

Несумненна, асноўныя ўдзельнікі імкнуліся ўздзейнічаць на выбарчую кампанію ў Беларусі. Але відавочна й тое, што рашаючага ўплыву яны ўсё ж ня мелі, што і пацьвердзілася падчас выбараў. Што ж да расейскіх спэцслужбаў і афіцыйнай Масквы, то яны, мяркуючы па ўсім, дзейнічалі заадно зь беларускім рэжымам, што і зразумела, улічваючы лягальнасьць Лукашэнка да Прымакова й яго ўрада.

«Відавочна, што і М. Чыгір, і В. Ганчар выкарыстоўвалі гэтую кампанію для сваёй раскруткі?»

Калі толькі мы не баімся палітычнае канкурэнцыі і не патрабуем для сябе нейкіх стэрыльных умоваў, то права на сваю “раскрутку” й свае інтарэсы маюць і прадстаўнікі іншых палітычных сілаў.

Несумненна, што і ў М. Чыгіра, і ў В. Ганчара былі ня толькі палітычныя амбіцыі, але й свае асабістыя рахункі з рэжымам. І гэта добра.

Відавочна й тое, што яны, як і шмат хто ў Беларусі, а не толькі мы, бачаць Беларусь як незалежную дзяржаву. Таму няма ніякае патрэбы адштурхоўваць іх, рабіць сваімі ворагамі.

Калі нам патрэбная перамога, мы павінны працаваць з тымі людзьмі, якія ёсьць, аб’яднаць іх вакол сябе. Самаізаляцыя ж прывядзе да паразы.

Ці можна верыць вынікам гэтых выбараў?

Ва ўмовах, калі аўтарытарны рэжым Лукашэнка прыклаў усе намаганьні, каб у арганізатараў гэтых выбараў не было ніякіх ўмоў для іх правядзеньня, любыя вынікі такіх выбараў, незалежна ад таго, як яны праводзіліся, не маглі быць легітымнымі. Асноўная задача плембэсцыту – засьведчыць палітычную волю грамадзянаў.

На жаль, асноўныя ўдзельнікі выбарчага працэсу не змаглі дамовіцца паміж сабою, як усё гэта павінна праводзіцца і якія наступствы павінна мець.

У выніку кожны дзейнічаў як хацеў, а найважнейшая палітычная акцыя апазыцыі, якая магла мець велізарны посьпех, скончылася зь велізарным скандалам. Зразумела, што давяраць такім вынікам немагчыма.

Анатоль Фёдараў

Праф. Юры Хадыка

ПРА ВЫБАРЧУЮ КАМПАЊЮ

Выбарчая прэзыдэнцкая кампанія, што скончылася 16 траўня, стварыла новую палітычную сытуацыю ў краіне і ў БНФ.

Сьпярша пра краіну. Кампанія засьведчыла шырокае народнае незадавальненьне рэжымам Лукашэнка й чаканьне пераменаў.

Яна паказала здольнасьць аб’яднанае апазыцыі дасягаць істотных вынікаў у змаганьні з антынароднай уладай, калі гэтае змаганьне вядзецца ў адпаведнасьці з агульнанацыянальным інтарэсам.

Яна ўмацавала палітычныя пазыцыі легітымнага органу ўлады як у вачах міжнароднай супольнасьці, так і ў вачах беларускага грамадства.

Нарэшце, яна засьведчыла пэрспэктыўнасьць і эфэктыўнасьць негвалтоўных мэтадаў змаганьня. Усяму гэтаму ёсьць маса сьведчаньняў.

Разам з тым, прэзыдэнцкая выбарчая кампанія была праведзеная ня так, як можна і трэба было яе правесці. Яна высветліла слабую скаардынаванасць апазыцыйных арганізацыяў. Раскол у кіраўніцтве БНФ і схільнасць часткі кіраўніцтва дзейнічаць насуперак патрабаванням Статуту й рашэнням Сойму – кіроўнага воргану БНФ. Гэтая самадзейнасць выклікала хаос у заключнай стадыі выбараў, раскол у шэрагах сяброў і прыхільнікаў Фронту ды пагрозу існавання БНФ як самай масавай і аўтарытэтнай дэмакратычнай арганізацыі.

Гэтыя адмоўныя (адмоўныя для БНФ!) вынікі настолькі сур'ёзныя, што прымусаюць мяне засяродзіцца выключна на пазыцыі й палітыцы Фронту у гэтай кампаніі. Тым больш, ёсць пэўная доля віны Сойму ў тым, што да сённяшняга дня ён не выпрацаваў яснае пазыцыі наконт каардынацыі намаганняў аб'яднанай апазыцыі. Вы, мабыць, памятаеце сваё рашэнне аб паўдзеле ў Кангрэсе дэмакратычных сілаў, і хто апантана агітаваў за такое рашэнне. Вы таксама павінны памятаць, хто выступаў за прыпыненне нашага ўдзелу ў ККР, створанай Кангрэсам. І павінны ўзважыць, канструктыўная гэтая палітыка ў параўнанні з тым, што Фронт быў арганізатарам і 1-га, і 2-га Кангрэсу. І даўно страціў манаполію ў арганізацыйным руху, а таксама магчымае непасрэднае кантактаў з прадстаўнікамі дзяржаваў дэмакратычнага сьвету. Вы павінны зразумець, што палітыка самаізаляцыі, самазадавальнення ёсць злачынства супраць Беларусі, супраць яе нацыянальных інтарэсаў.

Аднак гэтага ня могуць зразумець нам, старшыні БНФ С. Папкоў і яго нешматлікае, але вельмі гаваркое атачэнне. Але гавораць яны адно і тое ж, выдаючы гэта за прышчыповую пазыцыю ды яшчэ за мараль. Хаця ў нармальным сьвеце такія паводзіны называюць зусім іншым словам.

Пасля таго як 10 студзеня ВС прыняў рашэнне аб прызначэнні выбараў 16 траўня, Сойм чатыры разы разглядаў пытанне аб выбарах і паступова выпрацаваў адзіна разумную стратэгію, якая зыходзіла з нашага непрызнання вынікаў дзяржаўнага перавароту ў лістападзе 1996 г.

А заяўлены экс-прэм'ерам М.Чыгіром намер яшчэ ў снежні 1998 г. узяць удзел у магчымых выбарах у якасці кандыдата ў прэзыдэнты вымушаў нас ня проста падтрымаць рашэнне ВС, а прыняць актыўныя захады для яго рэалізацыі. Адзначу, што ня ўсе дэмакратычныя арганізацыі адразу й цалкам падтрымалі рашэнне ВС. Для далейшага істотна, што сярод тых, хто выступіў супраць былі Г.Карпенка і яго прыхільнікі з АГП, а таксама Хартыя-97.

Ня буду аналізаваць асабістых прычынаў, якія, безумоўна, былі. Разгледзім меркаванні, якія выказваліся публічна. На думку праціўнікаў выбараў, іх правядзенне выкліча рэпрэсіі й нанесе ўдар па партыйных структурах і незалежнай прэсе. Таму выбары ня трэба абвешчаць, альбо абвешчыць і

(Фота IREX)

Сямён Шарэцкі, Старшыня Вярхоўнага Савету 13-га склікання, прымае ўдзел у выбарах 6-16 траўня 1999 году

канстатаваць немагчымае іх ажыццяўленьне ва ўмовах дыктатуры, і чакаць 21 ліпеня. Зь цягам часу сталі вядомыя іншыя матывы. На прыканцы чэрвеня ў Варшаве запланаваны саміт міністраў замежных спраў для абмеркавання сытуацыі ў Беларусі, і на яго былі запрошаныя сп. сп. Г. Карпенка і А. Саньнікаў. А на ліпень плянавалася важная сустрэча ў ЗША таксама з удзелам Г. Карпенкі.

Але Сойм прыняў рашэнне не праз наяўнасць гэтага канкурэнтнага пляну, сэнс якога, думаю, ня трэба тлумачыць. А дзеля падтрымкі легітымнасці ВС і ягонага права прыняць уладу пасля 20 ліпеня. Таксама дзеля правядзення масавае кампаніі і ўзняцця рэйтыngu, як БНФ так і яго лідэра, якія

апошнія гады няўхільна падалі. Усе разумелі, што могуць быць рэпрэсіі, хаця няма законаў, паводле якіх можна было б абвінаваціць удзельнікаў кампаніі. Разумелі, што выбары, магчыма, ня ўдасца давесці да канца праз гэтыя рэпрэсіі. І што юрыдычная вартасць выбараў у гэтым выпадку будзе нікчэмнай, бо будуць парушаны міжнародна прызнаныя нормы для свабодных, справядлівых і роўных выбараў. Але застанецца сэнс плебісцыту супраць дыктатарскага рэжыму. Застанецца магчымае перахапіць палітычную ініцыятыву, прымусіць А.Лукашэнку абараняцца й давесці да ўсяго насельніцтва, што 5 год, на якія ён абіраўся, канчаюцца.

З гэтымі аргументамі пагадзіўся і Сойм, і КДС. Склалася ўнікальная сытуацыя адзінства апазіцыі, што прымусіла аўтараў альтэрнатыўнага пляну спыніць публічную крытыку. Аднак не спыніла апазіцыю ў БНФ. С.Папкоў і А.Крыварот, карыстаючыся тым, што З. Пазыняк яшчэ не прыняў рашэння наконт сваёй кандыдатуры, раскалолі ўправу, якая мела вылучыць прадстаўніка БНФ у склад ЦВК. Учынак цалкам сьвядомы. Вынікам яго яны надалей паслядоўна карысталіся. Як можна было б вінаваціць ЦВК у фальсыфікацыі, каб там быў наш афіцыйны прадстаўнік?

Я агітаваў Зянона за ўдзел у кампаніі. Аднак папярэдзіў, што шанцаў перамагчы ў ёй, нават у малаверагодным выпадку адсутнасці рэпрэсіяў, у яго няма. Таму трэба правесці сустрэчы з М.Чыгіром і з В.Ганчаром, каб рэалізаваць на ўсякі выпадак формулу С. Шарэцкага: «у гэтай кампаніі не павінна быць пераможаных».

Пазыняк, як паказалі яго далейшыя дзеянні, згадзіўся з усім, акрамя немагчымае перамагчы ў роўных і свабодных выбарах.

Толькі гэтым ды яшчэ неверагоднаю для палітыка лёгкавернасцю можна патлумачыць зьяўленьне вядомага «Праекта Чыгір» роўна праз два дні пасля сустрэчы з Г. Карпенкам. Генадзь Дзьмітравіч – быў палітык з досьведам. Ён умеў рэалізоўваць свае пляны. Пра свае падазрэнні ён расказваў і мне, і іншым кіраўнікам БНФ. Аднак, акрамя сувязі М.Чыгіра зь Сініцыным, ня мог не назваць, зь якой жа канкрэтна групойкай у Маскве М.Чыгір звязаны, хто менавіта зацікаўлены ў замене А. Лукашэнкі альбо ў шантажы яго дэмакратычнымі выбарамі. Але Зянон Пазыняк, верагодна, вырашыў, што ў гэтым зацікаўлена ўся Масква, хоць гэта відавочна ня так. Чырвона-карычневых Лукашэнка цалкам задавальняе. Яны разам апантана лепяць «інтэграцыю», «адраджаюць сувязі» і лепшага ім ня

трэба. Тады Ельцын? Але навошта? Ен і так трымае А. Лукашэнка на кароткім павадку і робіць усё, што хоча. Расейскія алігархі? Верагодна, хаця і мала. Бо ў алігархаў свае праблемы ў Маскве. Ім самым трэба не прайграць расейскія выбары. Ды і куды дзеліся магчымыя ў гэтым выпадку грошы на кампанію, якой не было?

І зараз, калі сам Пазьняк прызнае, што «Праект» праваліўся, што Чыгіра «кінулі», ён не дае ніякага рацыянальнага тлумачэння ні сваёй вэрсіі, ні сваёй памылцы. Усе варыянты разьвіцця падзеяў ён пачынае словамі: «Калі выйграе Чыгір, то...» і «Калі выйграю я, то...» І пішацца гэта пасля таго, як «Праект Чыгір» «пасыпаўся ў пыл». Ці не з-за факса? Проста нейкая віртуальная рэальнасць. Сон розуму.

Зянон Пазьняк не ўлічыў відавочнага. Генадзь Карпенка перад Новым годам сустракаўся з У. Канаплёвым, які мог падкінуць яму гэтую вэрсію. Вось хто прама й непасрэдна быў зацікаўлены ў зрыве выбарчае кампаніі паводле Канстытуцыі-94. Але З. Пазьняк, які думаў толькі аб уласнай перамозе, над атрыманай інфармацыяй думаў нядоўга. Яшчэ меней думаў Сяргей Папкоў. Калі ўвечары стаў вядомы змест атрыманага факса, кіраўніцтва амаль адзінадушна прызнала немэтазгодным шырокае распаўсюджанне зместу ліста і нават па тэлефоне непасрэдна зь сядзібы пераканала З. Пазьняка, што трэба хаця б замяніць назву, то высветлілася, што Сяргей Пятровіч ужо разаслаў факс ва ўсе СМІ. Вось бы яму такую энэргію для пошукаў крыніц фінансавання Фронту, для чаго менавіта яго й выбіралі ў кіраўніцтва.

Замест гэтага Сяргей Пятровіч выкарыстаў скандал, які выклікаў факс, для таго, каб разгарнуць сьлежку за дзеяннямі групы падтрымкі другога кандыдата. Гаварыць пра рацыянальны сэнс гэтых дзеянняў немагчыма, бо закон патрабуе ад групы падтрымкі толькі сабраць больш як 100 тыс. законна аформленых подпісаў грамадзянаў. І не дазваляе кіраўніку адной групы кантраляваць дзеянні іншых групаў. Аднак Папкоў па старой камуністычнай звычцы, верагодна, лічыў, што партыйны загад вышэйшы за закон. Адкуль шараговым фронтаўцам было ведаць, што, усклаўшы на сябе грамадзянскі абавязак працаваць у выбарчых камісіях, яны вызваляюцца ад партыйных абавязкаў, акрамя абавязку добрасумленна й шчыра выконваць сваю працу? А тых, хто гэта ведаў, С. Папкоў запалохваў, выключаў (!) з БНФ, выганяў зь сядзібы, як гэта адбылося з Б. Гюнтэрам. Самае дзіўнае, што закон адкрыта парушаў чалавек, які паўсюдна і пры любой магчымасці гаварыў пра «строгае выкананне закону».

Менавіта тады ён агучыў г. зв. «рашучы варыянт», пад якім разумеўся зрыў выбарчае кампаніі пад штучнай нагодаю «фальсыфікацыі вынікаў выбараў»

І яшчэ больш штучнаю нагодаю, нібыта магчыма фальсыфікацыя кідае цень на БНФ.

Пра законнасць (паводле міжнародных нормаў) выбараў, якія праводзяцца ва ўмовах рэпрэсіяў, я ўжо казаў. Пра немагчымасць прызнаць іх вынік яшчэ ў красавіку заявіла група АБСЭ. У пачатку траўня – амбасадар ЗША. Але ніхто не заклікаў спыніць кампанію, нават з-за акіяну, разумеючы яе палітычны сэнс. Фальсыфікацыя звязаная з законнасцю. Калі нельга вытрымаць усе дэмакратычныя нормы, любыя вынікі — фальсыфікацыя. Але тыя, хто

(Фота IREX)

Віктар Ганчар уручае прадстаўніку Старшыні БНФ «Адраджэньне» Зянона Пазьняка, Сяргею Папкову, пасьведчаньне кандыдата ў прэзыдэнты Беларусі

крычаў пра фальсыфікацыю яшчэ да пачатку галасавання, мелі на ўвазе зусім іншае – хто пераможа? І, на жаль, атрымалі падтрымку з боку З. Пазьняка.

Ён і распачаў чарговы скандал, патрабуючы ад ЦВК «галасавання ў адзін дзень». Дзіўным чынам лідэр дэмакратычнай арганізацыі не разумеў, што пры катастрафічным недахопе грошаў, скрыняў, нават бюлетэняў, пры немагчымасці арганізацыі стацыянарных выбарчых участкаў і адпаведнай інфармацыі пра тое, дзе яны знаходзяцца, галасаванне ў адзін дзень ёсць ня што іншае, як грубае абмежаванне правоў тых, хто жадае прагаласаваць. Гэта азначае – фальсыфікацыю вынікаў выбараў. Антынамія: заклікаючы па-свойму зразумелай законнасці, З. Пазьняк фактычна патрабаваў фальсыфікацыі. Я ўжо не кажу пра тое, што паводле закону менавіта ЦВК арганізуе выбары, ў тым ліку й датэрміновыя.

З. Пазьняк усё ж рэалізаваў «рашучы варыянт» С. Папкова. Рэалізаваў з парушэннем Статуту Фронту, ігнаруючы рашэнні Сойму. І дамовы, што з Чыгіром, што з Ганчаром. Праігнараваўшы ахвяры, прынесеныя сябрамі БНФ і скампрэтаваўшы сам БНФ. Вельмі цікава чытаць яго разважанні пра мараль, дзе ён ні адзіным словам ня згадвае ні пра Статут, ні

пра свае хітрыкі, ні пра свае памылкі. Сапраўды, апатэоз маралі. Сам вынес прысуд, сам рэалізаваў пакараньне. Што гэта? Ці старшыня ня ведае Статуту? Ці лічыць сябе вышэй за яго?

Як бы там ні было – усё гэта выстройваецца ў пэўную невыпадковую лінію. Лінію, скіраваную на задавальненне перабольшаных амбіцыяў аднае асобы. Лінію, якая вядзе да ізаляцыі Фронту, кампраматацыі ідэі Адраджэння, расколу БНФ. У мяне ёсць лісты, у якіх хто ўхваляе учынак З. Пазьняка, а хто заяўляе аб выхадзе з Фронту.

Але я лічу, што БНФ ня ёсць нічым уласнасьцю. Ён належыць Беларусі. У Беларусі будзе блага, калі Фронт знікне. Мы не павінны дапусьціць гэтага. Але павінны зрабіць высновы з гэтае сытуацыі. І, у прыватнасці, не дапускаць С. Папкова і яго кампанію да падрыхтоўкі бліжэйшага Зьезду. Людзі, якія ня лічацца са Статутам, сфальсыфікуюць нам і Зьезд.

Я наўмысна не закранаў шматлікіх спробаў патлумачыць С. Папкову сутнасць ягонае раскольніцкае дзейнасці. Не спыняўся на цяжкасцях, якія выпалі на долю Л. Баршчэўскага, які ўсімі сіламі імкнуўся не дапусьціць расколу й зрыву выбарчае кампаніі. І прашу прабачэння ў тых сяброў Сойму і БНФ, якія чакалі яснае й зразумелае тактыкі, пакутавалі ад хаосу і перажывалі расчараванне. Я хачу заклікаць іх да мужнасці і веры ў Бацькаўшчыну. Спадзяюся, мы гэта перажывем.

Не спыняўся я і на канчатковых лічбах, агучаных ЦВК. Што 53%, што 5,3% — лічбы юрыдычна нікчэмныя. Але мы, зразумела, павінны патрабаваць і ад ЦВК, і ад Ганчара дакладнага высвятленьня сваіх крыніцаў інфармацыі.

Пераболшаныя лічбы могуць быць вынікам дзейнасці лукашэнкаўскай агентуры. Сумленныя сябры БНФ, я перакананы, ня маюць да гэтага ніякага дачынення.

Цяжка й горка рабіць такі даклад на 11-м годзе існавання БНФ. Аднак іншага выйсця няма. Хвароба толькі паглыбляецца. Таму БНФ альбо ачысціцца, альбо загіне.

*Праф. Юры Хадыка,
намеснік старшыні
БНФ «Адраджэньне»*

ЧАГО АД НАС ЧАКАЮЦЬ ЛЮДЗІ?

Кожны чалавек у Беларусі заняты сваімі канкрэтнымі праблемамі. Гэтыя праблемы самыя звычайныя: дзе паболей зарабіць, як пракарміць сям'ю, дзе купіць прыстойную вопратку, як вывучыць дзяцей і г. д. Штодзённыя клопаты ахінаюць чалавека, і мала хто думае пра тое, хто ж вінаваты ў тым, што мы жывем так кепска. У лепшым выпадку называюць свайго дырэктара, а то і ён не вінаваты, бо, як кажуць, зараз жа цяжка ўсім.

У той самы час, на ўзроўні падсвядомасці людзі жадаюць атрымаць адказ на пытаньне: што ж рабіць? Гэта выразна відаць з той цікавасці да любой друкаванай прадукцыі, якая распаўсюджваецца на пікетах, з рэакцыі людзей на пікеты.

І нам нельга ўпускаць гэтага моманту. Нам трэба ўсячасна і настойліва, выкарыстоўваючы любыя магчымасці, казаць, хто вінаваты ў эканамічнай, палітычнай, культурнай крызе, якая ахапіла Беларусь.

Шлях падыходу да людзей могуць быць і традыцыйныя: пікеты, якія даюць непасрэдны кантакт з людзьмі, дазваляюць вызначыцца, што ўсё ж іх хвалюе, падпраўляць сваю агітацыйную і тлумачальную работу ў

адпаведнасці з праблемамі рэальнага жыцця; улёткі й рэгіянальны друк, які дае магчымасць больш грунтоўна разглядаць тое ці іншае пытаньне.

Але гэтыя сродкі могуць быць і нетрадыцыйнымі. Заслугоўвае ўвагу вопыт бабруйскай рады БНФ «Адраджэньне», якая заклікала жыхароў аднаго з раёнаў Бабруйска на працягу аднаго дня тэлефанаваць ў выканкам на конт балючага для жыхароў раёна пытаньня – транспарту. У выніку ўлады пачалі няўклядную контракампанію ў мясцовым друку, чым яшчэ болей прыцягнулі ўвагу людзей да праблемы й паднялі аўтарытэт фронтовай арганізацыі.

Такім чынам, ініцыятыва, наступальная ініцыятыва – вось асноўны ключык у тактыцы дзеянняў нашых арганізацыяў.

І хіба яшчэ адно, што таксама нямалаважна: мы не павінны працаваць толькі дзеля сваёй асалоды. Бо бачыў я часам мясцовыя друкаваныя лісткі, якія ня маюць ніякай канкрэтнай праблемнай мясцовай інфармацыі, а тое, што перадрукоўваецца зь іншых газэтаў – малацікавае для мясцовага народу, ды й змястоўнасьць іхняя невялікая. Дык вось жа, для сваёй асалоды трэба натаваць дзёньнікі, а не пераводзіць дарэмна паперу, Калі ж мы спрабуем штосьці сказаць шырэйшаму колу людзей, дык мы павінны і арыентавацца на праблемы ды інтарэсы гэтых людзей. Вось тады нашая праца ня пойдзе намарна.

*Алесь Бяляцкі,
сакратар Управы БНФ,
старшыня Праваабарончай камісіі*

ЯК ПЕРАМОЖАМ?

Галоўная праблема руху БНФ апошніх 7 гадоў – гэта паступовае й няўхільнае змяншэньне (звужэньне) кола яго прыхільнікаў. Прычым гэтае змяншэньне рэйтыngu прыхільнасці (даверу) да партыі БНФ адбывалася адначасова з павелічэньнем прыхільнасці да праграмы БНФ

(незалежнасьць, дэмакратыя, рынкавыя рэформы, шлях у Эўропу і г.д.). Гэтыя два паралельныя працэсы на першы пагляд зьяўляюцца супярэчлівымі.

Рост прыхільнікаў незалежнае дэмакратычнае Эўрапейскае Беларусі тлумачыцца, як вялікай прапагандаскай работай, што праводзіў БНФ, так і фактам самога існавання незалежнай Рэспублікі Беларусь, а таксама хаця і Куртатымі, але тым ня менш рынкавымі рэформаў 1991-1995 гадоў, станоўчым прыкладам паўночных і заходніх суседзяў, працай беларускіх незалежных сродкаў інфармацыі.

Зьмяншэньне ж колькасці прыхільнікаў партыі БНФ тлумачыцца тым, што з 1992 году ў грамадстве ўсё болей умацоўвалася думка, што партыя БНФ з-за сваіх арганізацыйна-інтэлектуальных якасцяў ня здольная **САМА ВЫКАНАЦЬ** сваю праграму.

Узьнікненьне і ўмацаваньне гэтай думкі (пасля трыумфу 1991 году!) тлумачыцца шэрагам палітычных паразаў, якія атрымаў Фронт у 1992-1999 гадох. Гэта і правал кампаніі за датэрміновыя выбары парлямэнту ў 1992 годзе, і паразы на прэзыдэнцкіх выбарах 1994 году, разгром на рэфэрэндуме 1995г. і парлямэнцкіх выбарах 1995-1996 гадоў, эміграцыя З. Пазыняка ў 1996г., ціхая сьмерць кампаніі «Грамадзянства БНР» у 1998 годзе, і нарэшце скандал з удзелам БНФ у прэзыдэнцкіх выбарах сёлета.

Я лічу, што маюць месца дзьве галоўныя прычыны гэтых паразаў.

- Адна заключаецца ў тым, што ўжо пасля першага правалу ў 1992 годзе, замест падрабязнага аналізу кампаніі праз прызму прыдзірлівае самакрытыкі й выяўленьня памылак з боку арганізатараў было заяўлена: «ня

трэба займацца самаедзтвам”, “кіраўніцтва Фронту праводзіла адзіна магчымую і таму абсалютна слушную палітыку”, “ва ўсім вінаватыя расейскія спэцслужбы”, “нягледзячы на няўдачу, мы атрымалі маральную перамогу” (?!), “і таму неабходна яшчэ шчыльна самкнуць шэрагі, адкінуць паражэнскае крытыканства і ўпэўнена рушыць наперад”.

пазбаўляўся “крытыканаў”, адначасна “яшчэ шчыльней гуртуючыся вакол свайго лідэра”.

Хачу тут сказаць, што адчуваю на сабе велізарную адказнасць і віну за гэтае становішча ў БНФ, бо сам з 1989 па 1995 гады, знаходзячыся на пасадзе сакратара Ўправы БНФ, верыў у “геній і прароцкі дар” і спрыяў “шчыльнейшай згуртаванасці”.

Сёння склалася цікавая сытуацыя. У адрозненне ад 1991 году, калі колькасць прыхільнікаў праграмы БНФ і колькасць прыхільнікаў руху Фронту былі аднолькавыя (20-30% насельніцтва) і гэта былі адныя і тыя ж людзі, сёння прыхільнікі незалежнасці, дэмакратыі, рынку і эўрапейскасці складаюць 30-40% насельніцтва, што ў дзесяць (!!!) разоў пераўзыходзіць

колькасць прыхільнікаў БНФ і яго сённяшняга правадыра. У той жа час усе астатнія партыі яшчэ больш слабыя й неўплывовыя.

Сёння больш як 60% насельніцтва супраць Лукашэнкі, 20% — катэгарычна яго не падтрымліваюць, а 20% падтрымліваюць толькі таму, што “іншага няма”. У той жа час партыям (усім разам узятым) давяраюць 5% насельніцтва. Пры такой сытуацыі, нават калі няцьвёрдыя прыхільнікі Лукашэнкі прыдуць у лагер незадаволеных, але пры гэтым

рэйтывг апазыцыі будзе заставацца ў межах сацыялагічнае памылкі, рэжым можа існаваць яшчэ 50 гадоў. І ніякія заклінанні наконт “легітымнасці” не дапамогуць.

Ключ да вырашэння пытання ў тым, каб усе прыхільнікі праграмы БНФ **паверылі**, што БНФ – партыя, якая **здолее ў хуткім часе выканаць** сваю праграму.

Калі ў Лукашэнкі будзе прыхільнікаў 30%, у Фронту прыхільнікаў (!) – 30%, і пакуль без пазыцыі, напрыклад, 40%, толькі тады паміж уладай, БНФ і Захадам можа пачацца рэальны дыялёг, круглы стол, кампраміс, вынікам якога могуць стаць дэмакратычныя выбары. І не раней!

Як гэта зрабіць? У мяне ёсць дакладная праграма дзеянняў, якая можа да восені 2000 году давесці рэйтывг БНФ да 30%, а да восені 2001 году дасягнуць перамогі. Але гэта – тэма асобнага артыкулу пад назвай “Так пераможам”, і я збіраюся надрукаваць у наступным нумары бюлетэню.

Віктар Івашкевіч

*Сябра Аргкамітэту БНФ
у 1988-1989 гг.*

*Сакратар Управы БНФ
у 1989-1995 гг.*

*Сёння галоўны рэдактар і выдавец
газэты «Рабочий»,
віцэ-прэзідэнт Беларускага Кангрэсу
Дэмакратычных Прафсаюзаў,
сябра камісіі БНФ па сувязях з
рабочым рухам.*

Віктар Івашкевіч,

*сябра Сойму БНФ «Адраджэньне»
у 1989-1995 гадох*

• Другая прычынай паразаў заключаецца ў тым, што значная частка сяброў Фронту **НЕ ЖАДАЛА** крытычна асэнсоўваць падзеі, а замест гэтага абрала веру ў «геній і прароцкі дар апостала беларускага адраджэння і нязьменнага лідэра БНФ Зянона Пазьняка». Пры гэтым любыя крытычныя заўвагі ў бок Пазьняка разглядаліся як “дзеянні, скіраваныя на падрыў адзінства БНФ, яго раскол”, а значыць, “былі вынікам працы расейскіх спэцслужбаў”.

І таму кожны раз (у 1992, 1994, 1995, 1998 гадох) Фронт

ЗЬ ПЕРШЫХ РУК

19 чэрвеня 1999 года адбыўся чарговы Сойм БНФ “Адраджэньне”. На Сойме было прынятае віншаванне сябру Сойму Васілю Быкаву, якому акурат у гэты дзень споўнілася 75 гадоў.
(Працяг на 12-ай старонцы)

АДКАЗНАСЬЦЬ ЗА КРОЎ 30 ТРАЎНЯ НЯСЕ РЭЖЫМ ЛУКАШЭНКІ

Заява

30 траўня стала чорным днём для беларускай сталіцы й для ўсяе краіны. Трагічна, жахлівай сьмерцю загінулі больш як 50 чалавек, пераважна дзяўчат, падлеткаў. Мы выказваем шчырае спачуваньне сем'ям і родным тых, хто бязьвінна загінуў, у гэтым непапраўным няшчасьці.

Мёртвых ня вернеш. Але каб трагедыя не паўтарылася, трэба бачыць яе прычыны.

Стала відавочна: шматлікія й шматлюдныя сілавая структуры ўтрымліваюцца рэжымам, каб душыць апазыцыйныя палітычныя акцыі, каб абараняць рэжым ад народнага гневу, а не каб бараніць людзей ад стыхіі. Паўсюль у сьвеце адпаведныя органы ўлады й сілы правапарадку існуюць для таго, каб прадбачыць і прадухіляць непажаданае для бясьпекі грамадзянаў разьвіцьцё падзеяў. У Беларусі ўлада прадухіляе небясьпеку для самой сябе.

Трагедыя, на жаль, насьпявала даўно. Ужо некалькі гадоў рэжым Лукашэнкі спрабуе падкупіць моладзь і здабыць "сымпатыі" зьбяднелага народу пры дапамозе прымітыўнага рэцэпту – спойваньня. Стала звычайнаю практыкай, калі на афіцыйна ладжаных сьвяткаваньнях бясplatна раздаюць піва й іншыя алькагольныя напоі, у тым ліку непаўналетнім. Пры гэтым міліцыя атрымлівае загад "не чапаць" разгарачаных алькаголем людзей.

Цяпер улады спрабуюць схваць імёны тых, хто павінен несьці адказнасьць за гэтую катастрофу. Але віну за трагедыю на Нямізе цалкам нясе рэжым Лукашэнкі. Ніякія спробы апраўдацца ня змыюць зь яго бязьвіннае крыві ахвяраў 30 траўня. Усе вінаватыя за трагедыю адкажуць перад справядлівым судом.

Заяву падпісалі: *Лявон Баршчэўскі, Сямён Шарэцкі, Станіслаў Шушкевіч, Віцук Вячорка, Генадзь Быкаў, Вячаслаў Сіўчык, Віктар Івашкевіч, Мікола Анцыповіч, Мікола Кунава, Анатоль Сідарэвіч, Сяргей Папкоў, Юрась Беленькі, Алесь Бяляцкі, Уладзімер Макарчук, Марыя Аліева, Віктар Каролік, Яўген Калубовіч і іншыя.*

31 траўня 1999 г.
г. Менск

Суд над Яўгенам Мурашкам

17-18 чэрвеня 1998 г. у г. Гомлі адбыўся суд над сябрам Сойму БНФ "Адраджэньне", кіраўніком абласной камісіі для выбараў прэзыдэнта Яўгенам Мурашка. Сп. Я. Мурашка быў абвінавачаны ў неаднаразовым парушэньні Закона аб масавых мерапрыемствах, і, як арганізатар, прыцягнуты да крымінальнай адказнасьці. Галоўным абвінаваўцам на судзе выступаў начальнік Цэнтральнага РАУС г. Гомеля І. Смолікаў. Грамадзкімі абаронцамі на судзе выступалі сябры Праваабарончага Цэнтру "Вясна-96" А. Бяляцкі, В. Стэфановіч, А. Фёдараў.

Суддзя Кострыкаў А. прызнаў Я. Мурашку вінаватым і асудзіў яго на год зьнявольненьня з адтэрміноўкаю на адзін год.

(працяг, пачатак на 11-ай старонцы)

Асноўнае пытаньне, якое абмяркоўвалася на Сойме – зьезд. Была ўдакладнена дата правядзеньня зьезду: 31 ліпеня – 1 жніўня 1999 году. Абмяркоўвалася пытаньне эфэктыўнасьці працы БНФ "Адраджэньне", праблемы кіраўніцтва партыяй.

У выступах сяброў Сойму гучала як поўная падтрымка бязьзьяменнага кіраўніка партыі З. Пазьняка, так і крытыка ягоных дзеяньняў, зьвязаных з валонтарызмам у прыняцьці рашэньняў, з падзелам кіраўніцтва партыі на "любімчыкаў" і "нелюбімчыкаў", у залежнасьці не ад дзелавых якасьцяў, а ад асабістай адданасьці, з аднабаковым адсёвам інфармацыі, ізаляцыянізмам.

Пасутнасьці, усе спрэчкі ў партыі ідуць зараз вакол аднаго істотнага пытаньня: якім БНФ "Адраджэньне" бачыцца далей. Ці гэта будзе карпаратыўная, строга цэнтрызаваная, паўвайскова-сэктанцкая арганізацыя, ці шырокідэмакратычны нацыянальны рух.

Ужо цяпер зразумела, што выбары старшыні будуць праходзіць на альтэрнатыўнай аснове.

Сойм абраў старшынём арганізацыйнага камітэту VI Зьезду БНФ "Адраджэньне" В. Вячорку.

Уласны карэспандэнт

Навіны	Заснавальнікі:	Рэдактар, дызайн і вёрстка:	<div style="border: 2px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <p>Адрас для ліставаньня:</p> <p>Менск, 220 006, а/с 27</p> </div>
РАДАЎ БНФ "Адраджэньне"	Гарадзенская гарадзкая Рада, Магілёўская абласная Рада, Кастрычніцкая раённая Рада БНФ, г. Менск	Вітай Жагунь Адказныя за выпуск: Віцук Вячорка Віктар Івашкевіч Рэдакцыя не нясе адказнасьці за недакладнасьці ў аўтарскіх матэрыялах. Пры перадруку абавязковая спасылка на выданьне.	